

המובן מאליו

יהונתן הופ

הגלריה בשואבה

המובן מאליו יהונתן הופ

אוצרת שלומית באומן

הגלריה בשואבה

ינואר 2008

תודות

דורית ומיכה הופ

מל באיירס, מעיןקה, נדב כהן-קידר, ליאור פרי ונועה פלקוביץ

התערוכה מבוססת בחלקה על עבודות של סטודיו סטלה
בעיצוב יהונתן הופ ושרה אוסלנדר

Thanks to Constantin and Lauren Boym
for the permission to use images of their work

shoevagallery@gmail.com

johnathan@typicallocal.com

www.typicallocal.com

שדה הפעולה בין היופי והכיעור שלומית באומן

התערוכה "המובן מאליו" עוסקת בשאלות של יופי וכיעור בנוף האורבני ומורכבת מאוסף של מזכרות. בתרבות המזכרות. ניכרת נטייה להעתקים של מונומנטים אדריכליים שהפכו למייצגי תרבות בספירה המקומית שלהם (מגדל אייפל, פסל החירות, הביג בן ועוד). המבנים מתל אביב אותם בוחר יהונתן הופ לנצור בזיכרונו. נתפסים בעינינו כיום יומיים וחסרי חשיבות. בכך, הוא יוצר האדרה של היום יומי ומסב את תשומת ליבנו לספירה המוזנחת של המציאות האורבנית: בניין העירייה הדהוי, בניין כל בו שלום ה"אנטי-מונומנט" - שנדחק לשוליים כהישג תכנוני וכמרכז מסחר עירוני, בניין בסגנון אקלקטי בדרך יפו, שיכון על עמודים ועוד. החפץ מתווך בין מושא הזיכרון לבין החוויה באופן הפוך: התשוקה אל החפץ מופנית כעת גם למקור, ומציעה בדיקה מחודשת של יחסינו אליו.

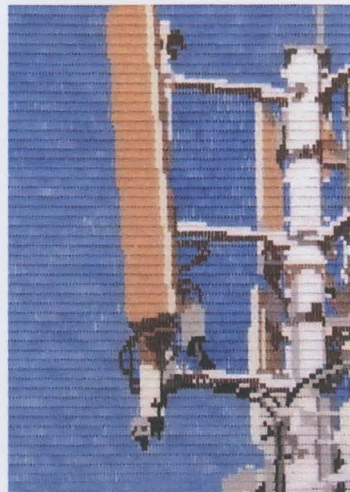
גובלן, הוא שמה של שיטת אריגת שטיחי קיר שפותחה במאה ה-16 ע"י זאן גובלן (צרפת). בה המומחיות המקורית הופכת לתחביב הנתפס כגרסה זולה של המקור. בתערוכה, מציג הופ גובלנים המתארים סצנות טכנולוגיות. בכך הוא יוצר קשר בין הקישוטי והטכנולוגי, בין פשטות ועממיות לתהליכים תעשייתיים חסרי תמימות. דגמי הבניינים מאורגנים במיצב כהפשטה של נוף, ספק פיקסלים הבונים דימוי, ספק תכים של גובלן תלת ממדי.

חפצים מייצגים זיכרון

המעשה עצמו עוסק בשימור זיכרון: השלכת רגשות של חיבה וקשר על חפצים. המאפשרת הקפאה של רגע מיוחד בהקשר של מקום, זמן וחוויה מסויימים.

הפעולה היא פעולה של יצירת מזכרות ורקמה של גובלנים. המתכתבת עם תרבות צריכה של מזכרות הנוצרות ללא תובנה עיצובית. בשלב המעבר בין יצירת חפצים באופן ידני לממוכן. תעשייה זו, מייצרת תעתיקים מילוליים מחומרים פשוטים. המבוצעים על ידי מאפיינים תרבותיים צפויים למדי. תהליכי הייצור זולים יחסית. החומרים "נמוכים". בעלי מאפיינים סגנוניים פשוטניים. עולם חפצים זה מתקשר לתרבות בית ופנאי. הנמצאים בחלוקה המגדרית המסורתית בצד הנשי של המתרגם: בטרטוריה הביתית כמכילה חפצים נשאי זיכרון. בפעולת הרקמה של הגובלן, בנטייה הרגשית לנצור רגע ולאסוף חפצים המייצגים אותו. דגם קטן של כיפת הסלע (قبة الصخرة). בתעתיק: קבת אלצ'ח'רה) הוא יוצא דופן משאר דגמי הבניינים. הוא מגלם בתוכו יופי בעל עוצמה, וסכסוך נורא בעת ובצונה אחת. ניתן להתאהב בו בקלות, ובו בזמן להיזהר מקיומו המנכס זהות שאולה. הדגם של כיפת הסלע מסיט את הדיון מהספירה העירונית לזו הלאומית. מהי ישראליות? של מי פיסת הזיכרון הזה?

המיצב כולו, בודק מחדש את הקשר בין האדם לטבע ולטכנולוגיה. הטכנולוגי הופך לטבעי, הטבע לתעשייתי, והתעשייה הופכת לאישית - לחלק מהחוויה הפרטית של היחיד בסביבה האורבנית. עבודותיו של יהונתן הופ עוסקות במציאת מאפיינים טיפוסיים למציאות מקומית. מציאת יופי בטכנולוגיה. הופכות את היום יומי והמובן מאליו לנחשק, ומתעתצות בנו בשדה הפעולה בין יופי לכיעור ובין המפתיע והמובן מאליו.

כשבנינו של הופ מוצגים זה לצד זה נוצרת ביניהם משוואה דמוקרטית. בניין אחד שווה ערך לבניין אחר בעולמו הלילפוטני של הופ: בעיני רוב המתבוננים. למעט אולי אדריכלי הביניים. נחשבים מגדל שלום ועיריית תל-אביב לכישלונות אסתטיים. בקולקציה של הופ הם שווי ערך לבנייני הבאהאוס הנחשבים והמוערכים: כולם מצוצבים בנקיון המקורי המובהק שלהם: מצבם העכשווי של אותם בניינים מוזנחים ומתפוררים ניסתר מאיתנו. לקולקציה המקומית מוסיף הופ בניינים בעלי ערך "ירוד" או שנוי במחלוקת מבחינה ארכיטקטונית. כגון שיכונים קומוניסטיים בברלין המזרחית. או לחילופין מבנים מקומיים כמו כיפת הסלע. הרציון המקורי לביניים נהגה בסטודיו "סטלה" ביחד עם שרה אוסלנדר שותפתו דאז. כעת ממשיך הופ לייצר אובייקטים אלה וחדשים בעצמו בסטודיו החדש שלו בשכונת פלורנטין בת-אביב. לפני הקולקציה הנוכחית היה באמתחתו רק בניין אחד. דמיני ומייצג כאחת- השיכון הישראלי המצוי.

פרספקטיבה תרבותית ואסתטית מקנה למיניאטורות של יהונתן הופ מעמד החורג מעבר להגדרה המצמצמת של מזכרות גרידא. פרספקטיבה זו גם מפקיעה אותן הרחק מאד ממעמד של אובייקטים קיטשיים שתירים מביאים בחוזרם ממסעותיהם. מיניאטורות ארכיטקטוניות היו. והינם עדיין. אובייקטים פופולריים. במהלך מסע התיור הגדול [grand tour] של תיירים בריטיים מהמאות ה-18 וה-19 נרכשו מיניאטורות של עתיקות רומאיות. ואחרות. עשויות ברונזה. גבס. או שיש: שבמהלך השנים עלה מאד גם ערכן הכספי. לצומת זאת. מיניאטורות שמעצבים פרופסיונליים יוצרים כיום שונות מאד מקודמותיהן במטרותיהן כמו גם בדרכי עיצובן. היגד זה חל על עבודתו של הופ. וכן. לדוגמא. על עבודתו של קונסטנטין בויס. מעצב ממוצא רוסי היוצר בני-יורק. יצירותיו האחרונות "מבני אסונות". עשויות ברונזה. והן קטנות וכבדות למדי. הקולקציה התמוהה הזו מונה אחת עשרה בניינים שניזוקו או נהרסו באסונות במהלך המאה ה-20. כגון. הבניין הפדרלי באוקלהומה סיטי. מגדלי התאומים בני-יורק. והכור בצ'רנוביל. העילה לביקוש הגדול למבנים מעוררי הפלצות של בויס נסתרת מעיני. בניגוד להם בניינו של הופ נעדר אפקט של אימה. ושלא כמו המבנים האפלים של בויס צבעם לבן קרמי. בחירת הצבע כשלעצמה מגדירה אורה. גם החומר קרמיקה בעלת גלזורה מבריקה ודקאליים- מקנה זוהר לבניינים: זוהר שעבודותיו של בויס חסרות. למעשה. ילדי רוחו של הופ מענגים ונעימים מאד למראה. למרות הציניות החבויה בהם. בהכללה ניתן לומר כי אחד ממאפייניו של העיצוב הישראלי הוא הקלילות המלווה לעיתים בהומור מעוות והעדרה של אפלוליות.

הכור בצ'רנוביל קונסטנטין בויס

